Reggeli kiadás.

1871. XVI. évfolyam. **61. szám.** **Kedd, május 23.**

Megjelenik **reggeli** és **esti** kiadásban, tehát **mindennap** a délutáni órákban.

Előfizetési dij:
Egész évre 10 ft, félévre 5 ft 50 kr., évnegyedre 3 ft, egy hóra 1 ft. — **Az esti kiadás külön küldéséért a vidékre:** Egész évre 1 ft 50 kr., félévre 80 kr., évnegyedre 50 kr., egy hóra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordautcza **122.** sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési dij: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdij. — **Hirdetések felvétetnek:** Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utcza 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyilttéri czikkek: sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — **Előfizetések s hirdetési dijak a vidékről** a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Lapunk n. t. olvasóihoz.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“ mint rendes napilap jelenik meg julius l-töl. Előfizetési föltételek mindennapos postai szétküldéssel: félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt o. é.

A királyföldi egyetem máj. 17-ki ülésében a nemzeti vagyon feletti rendelkezést illető inditványok és módositások levén szőnyegen, a bizottság azon javaslata, hogy a nemzeti vagyon felett kormány-rendelet ne intézkedhessék, s azt, a Királyföldhöz nem tartozó községeknek e területhez való csatolása által se lehessen csorbitani — a Bologa által beadott s Baussnern által módositott inditvány értelmében akként fogadtatott el, hogy „a nemzeti vagyon a szász nemzeti egyetem által képviselt 11 királyföldi törvényhatóság egészben osztatlan tulajdonát képezi, nemzetiség és vallásküloubség nélkül. — A bizottság további javaslata, mely szerint egy területi változtatás a tulajdonjogot meg nem másithatja, és egyik egyetem se lehet arra feljogositva, hogy e felfogással ellenkező érvényes határozatokat hozhasson — szintén elfogadtatott.

A máj. 19-ki ülésben elhatározta az egyetem, hogy a szász nemzet és a talmácsi dominium román polgárai közt folyó per tárgyában, melyet állitólag az igazságügyér elvett a Curia kezéből — feliratot intéznek az igazságügyérhez, küldöttséget menesztenek a király ő felségéhez és kérvényt nyujtanak be a képviselőházhoz. Ezen határozat ellen Macellariu és elvtársai különvéleményt nyujtanak be.

A királyföldi főgazdászati tanodát Medgyesre fogják felállitani, 1 szavazattal győzött e város N.-Szeben felett, (21 szavazat 20 ellen) e tanoda nyitva lesz az ország minden fia előtt. Az ifjak felvétetnek october utolsó felében Saalfeld igazgató által. Kell hogy végezték legyen a népiskolát, továbbá a gyakorlati gazdászatban jártasaknak, erkölcsösöknek kell lenniök, s legalább 16 éveseknek; a felvételkor vizsgát állanak ki. A gazd. főtanoda mellé egy tanár állittatik 1000 frt. fizetéssel a természettudományok és mathesis tanitására. A közvetlen felügyeletet e tanoda felett az egyetem magának tartja fenn.

Miért nem sepernek saját küszöbük előtt?

△ A ki csak néha-néha vesz kezébe bécsi lapokat, ha mindjárt nem is lakozik az „alte Kaiserstadt“-ban — nagyon jól tudhatja, mily amabilis confusio van Ausztriában az alkotmányozó kisérletek e valódi hazájában; még is kirivó kárörömmel foglalkozik az osztrák-német journalisták jó része a magyar kormány kebelében felmerült nézeteltéréssel, mely egy-két miniszter kilépésére vezetett. Ezek a jó urak ugy tesznek, mintha elfelejtették volna mindazon fiascokat, melyeken hirneves államférfiaik egymásután átestek, nem hagyhatván kormányzásuk eredményeül fenn semmi állandó alkotást. Sőt, ha e lajthántuli statusférfiakról csak azt lehetne elmondani, hogy mulasztottak ugyan, de tettleg semmit se rontottak ferde politikájukkal — akkor még lenne, lehetne joga a zászlóik alatt militaló ujságiróknak mások hibáit megróni, azok következményein örvendeni, bár ezt, még a reájok nézve kedvezőbb esetben is botorul cselekednék, evvel csak azt árulnák el, hogy politikai érzékök teljesen eltompult; igy azonban nagyon furcsa tünemény, ha ők keresik a más szemében a szálkát, midőn köztudomás, hogy a Schmerlingek és Lichtenfelsek, a Herbstek és Giskrák annyit rontottak nehány év alatt, hogy miniszteri utódaik maig sem tudnak a kiegyezési kisérletek határain tul hatolni, s e közben oda jutottak, hogy, a parlamentaris élet daczára kénytelen volt a korona pártnélküli kormányt állitani az államügyek élére.

Valóban, a lajthántuli journalistika szigoru birálatának jogosultságára Herschel csövén át se lehetne alapot föltedezni. Nálunk, ott lent Magyarországon az igazságügyér visszalépése álla küszöbön; de azért e journalistica ugy tesz, mintha rendszerváltozásról lenne szó, mi azt bizonyithatná, hogy a jelen magyar parlamentaris többség politikája tévesnek mutatkozott, s igy az azt inauguráló államférfiak számára nem maradna fenn egyéb, mint félrevonulni, előrelátóbb és tapintatosabbaknak nyitván tért a cselekvésre.

Ha valaki ezeket a bécsi lapokat forgatja, könnyen azon gondolatra jöhet, hogy Magyarországon uralkodik azon államkormányzati zürzavar, azon parlamenti abnormitás, melyet mi ép itt az osztrák kormány tőszomszédságában és a Reichsrathban tapasztalunk.

Nálunk a jelen kormány nemcsak a korona bizalmát birja, de egy valódi parlamentaris többség is áll mögötte, s van nekünk egy igazán nagy és bölcs vezérünk, ki az átalakulás mezején biztos kézzel vezet, s ha **mások** néha rontanak is körüle, ő még maig ismét a helyes kerékvágásba tudta igazitani az alkotmányos reform szekerét; ki meg tudja mutatni azt az utat, melyben állami existentiánk garantiáit folyvást szaporithatjuk, s a szabadelvü haladásnak, sulyos viszonyainkhoz mérten — még is eleget tehetünk.

Lajthántul mindennek ép ellenkezőjét észleljük. Áll kormány párt nélkül, mely jó sokáig hallgat; aztán előlép egy előterjesztéssel, s bár azt az osztrák parlament elveti, helyén marad s jön egy második operatummal, melynek sorsa még ma is fordulhat balra; e közben alkuszik rendre az elégedetlen nemzetiségekkel. A birodalmi tanács maga pedig opponál is, nem is; érzi, hogy a kormányt lelépésre kényszeritenie nagyon bajos lenne, ezért hol kedvében jár, hol nyakoskodni próbál, hol a császár személyéhez intézett feliratban kisérli megkeserü panaszait előadni; de a költségvetés megtagadásának erős fegyveréhez nyulni irtózik, s megválasztja a delegatiót. Tehát pártnélkül experimentáló, gazdálkodó kormány és a parlament legfőbb jogait használni sem merő Reichsrath, ezek a lajthántuli alkotmányos épület legfőbb oszlopai; ehez járulnak mintegy diszitményül az önmagukat lejárt államférfiak s egy egész rakás párt, mely maga sem tudja mit akar, mely csak nehány nagy hangzásu Schlagwortból él, és mégis — ezek a bécsi lapok — ujjonganak a fölött, hogy Magyarországon is beállt — nézetük szerint — a **kormány-crisis.**

Bizony ezekről, a más háza előtt sepregető urakról el lehet mondani: nem tudják mit beszélnek. Önmaguk vannak benne a folytonos kormányváltozásban és rendszercserében, mégis máshol vélik fölfedezni azt, minek olyannyira bővében vannak saját házukban, melyet jobban el- és berendezni, legalább eddigelé sikra állott állambölcseiknek pium desiderium.

Kár nekik magyar **miniszter-crisisről** beszélgetni, a kik Schmerling óta sem jöhettek ki az **alkotmány-crisisből:** az **első** könnyebben elviselhető, kivált, midőn csak egyes személyiségeknek a kormányból való kiválásáról lehet szó; a **másodikról** már ezt sehogysem mondhatni, ez nagy könnyen elvezethet az alkotmánytalanság állapotához, ez pedig aligha lenne kivánatos a nemlétező crisisekben gyönyörködő bécsi journalistica előtt, bárha e napokban ugy illustrálták legtöbbnyire a magyarországi állapotokat, mintha a dualismus megszüntetése hő vágyuk lenne, **lehetne.** Pedig jól tudhatnák, sőt bizonynyal tudják is, hogy a mi ezután következnék, még több anyagot szolgáltatna az okszerü opponálásra, sőt lehetne olyasféle, mely foederalisticus zuhanyával csakhamar kijózanithatná a centralista matadorok lapjait a magyarországi ügyek olykori bonyodalmai alkalmából kitüntetett, de indokolatlan ellenszenvből.

Különben is ne aggódjanak miattunk! Nálunk a veszedelem nem olyan nagy, mint azt bécsi lapok hiresztelék; s ha baj van és lesz, a mi parlamenti pártjaink igy vagy ugy, de megtalálják a dolog nyitját s eligazodnak; mig a skót kapu árnyékában ugy tapogatóznak, mintha az ott üldögélők közül szerfelett sokaknak tagadta volna meg a természet gyönyörködni a nap világában, a fejlődő termeszet szinpompájában, s kik ott is sötétet látnak, hol már rég megvirradott.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten máj. 22. 10 óra 40 p. délelőtt.
Érkezett Kolozsvárra máj. 22. 11 ó. 15 p. délelőtt.

A versaillesiek azért halogatják az ostromot, mert a rögtöni támadást sikertelennek, nagy áldozatokat igénylőnek tartják; e közben a réstlövő ütegek folytatják a tüzelést.

Bécs. Poroszország német consulatusokat állit fel Prágában, Brünnben, Lembergben. A csehek közelednek a Hohenwart-miniszteriumhoz.

Róma. A pápa nem fogad el egyetlen olasz kir. diplomatát is. A Vatikánban legitim restauratiót várnak, s ebbeli reményöket a francziaországi jövő kormányformára alapitják. A Romagnában forradalmi izgatottság.

Konstantinápoly. A hatalmak intik a portát, mérsékelje hadkészületeit, nehogy ezáltal még inkább felizgassa Egyptomot s a dunai fejedelemségeket.

London. Az orosz és olasz követek meglátogatták III. Napoleont Chislehurstban.

Legujabb táviratok.

Páris, május 20. A commune egy rendelete a rablásokra és tolvajságokra halálbüntetést szab ki; a gyülekezések meg vannak tiltva. A tengerészeti testület feloszlattatott. A commune ülésében Mortier az isteni szolgálat megszüntetését inditványozá. Tegnap két állitólagos kém lövetett agyon. Négy személy fogatott el, mint bünrészesek a töltény-gyár felrobbanásánál; ezek halálra itéltettek.

A torlasz-bizottmány elrendelte, hogy az enceinte déli oldalán fekvő utczák sarokházainak lakói lakásaikat hagyják el, minthogy azok falai ki vannak téve az átlövöldözéseknek. A közbiztonsági bizottmány tudatja, hogy — a commune beleegyezésével — átvette a hadviselés vezetését.

Brüssel, máj. 20. Hir szerint Napoleon fia javára le akar köszönni, s ennek folytán IV. Napoleonnak egy a francziákhoz szóló proclamatióját lehet közelebbről várni.

Versailles, május 20. Mint állitják, Rochefort Meaurnál elfogatott.

Berlin, május 20. A birod. gyülés mai ülésében elfogadtatott az Elsass és Lotharingiának a német birodalommal való egyesitése végett beterjesztett tvjavaslat 1 szakasza; ellene szavazott két képviselő. A lengyelek a szavazás előtt eltávoztak a teremből.

Scuttari, máj. 20. Három leghatalmasabb keresztény törzs lázadt föl. A főparancsnok Ismail pasa két zászlóaljat rendelt Nahia Pultába fél üteg hegyi lövegekkel. A Nizam-hadcsapatok is parancsot kaptak az indulásra.

Bécs, máj. 19. Dr. Herbst ma végzé bé a császárhoz intézendő feliratot, mely, a ma este tartandó alkotmánybizottság gyülésen megvitatás végett előterjesztetik.

Cattaro, máj. 19. Montenegroból érkezett hirek szerint Albaniának északi részén lázadás ütött ki. Podgoritzából a Nizám-hadcsapat a felkelők ellen már ki is indult.

Konstantinápoly, máj. 18. Az első tartalék-sereg tábori gyakorlatra indul. Az e sereghez tartozó redifeknek f. hó 21-ig az illető parancsnokságnál jelentkezniök kell.

Bécs, május 19.

Az urakháza megválasztá a delegátusokat. Ezek: Wüllersdorf, ifjabb Wrbna, Pipitz, Wickenburg, Hardtl, Burg, Mertens, Mercandin, Hartig, Schmerling, Fürstenberg gr., Jablonowski, Falkenhayn, Goluchowski, Lodron, Winterstein, Doblhoff, Hasner, Unger és Gablenz.

A bir. tanács alsóházának máj. 19. ülésében Knoll és négy társa a delegátusok megválasztásának elnapolását inditványozták, a mi azonban nem pártoltatott eléggé. A delegatióba megválasztattak: Theimer, Walders, Banhans, Klier, Leitenberger, Füerth, Herbst, Russ, Zedwitz, Huscher, Voinovic, Zyblikievicz, Czer, Horodyski, Smolka, Wodziki, Klaczko, Czaykowski, Figuly, Gross Ferencz, Lasser, Rechbauer, Carneri, Jessernigg, Costa, Petrino, Weeber, Chlumeczki, Sturm, Vanderstrass, Demel, Greuter, Giovanelli, Cerne, Vidulich, Oelcz, Pascotini, Giskra, Kuranda és Dienstl.

A közelebbi hónapban megkezdődik az oktatásügyi ministeriumban a tanácskozás az egyetemi törvény tervezete felett. Az összes egyemektől fognak küldöttek meghivatni. A katona kormányzat az összes gyalogsági századosokat lóra akarja ültetni; e tekintetben a delegátiónak előterjesztés fog tétetni.

A „Times“ a német-franczia végleges békéről.

„Francziaországnak minden barátja örömmel csatlakozhatik a nézethez, hogy a franczia sereg megveretése katonai okokból történt, mivel az a bukást egy katonai rendszer, nem pedig egy nagy nemzet bukása gyanánt tünteti föl. Ha igaz az, hogy a franczia seregek részint a németeknek a hadi tudományban való jelességi fölényük, — részint a Napoleon uralmának utóbbi évei alatt elterjedt fegyelmetlenség következtében veretek meg: ugy a nemzetnek nem kell kétségbeesnie, mivel ily hibák hamar megorvosolhatók. A sereget ujra lehet alakitni, az ügyetlen tiszteket elmozditni, s a fegyelmet helyreállitnl. Bizonyosan ez leend a franczia államférfiak első törekvése. A nemzetnek nagyon meg kellett volna változnia, ha az készséggel elfogadná a katonai alárendeltség állását. Thiers első szavai, midőn a békeszerződés aláiratását jelenté, a katonákra vonatkoznak. A foglyok — ugymond — vissza fognak adatni a sereg számára, melyben azok büszkeségüknek tartandják, ismét szolgálhatni. Ő, szintugy mint majdnem az összes francziák, a legutóbbi év eseményeit oly okok által előidézett csapásnak tekinti, melyeket el lehet távolitni; s visszautasitja azon elméletet, mintha azok bármely nemzeti hanyatlást foglalnának magukban.

Mi magunk is ezen véleményhez hajlunk. Azoknak, kik azt mondják, hogy a franczia nép erkölcsi hiányai, annak féktelensége, vallástalansága, s léhasága voltak a németek általi megveretésének okai, — be kellene bizonyitni tudniok, hogy Francziaország erkölcsösebb, s vallásosabb volt az első császárság alatt, midőn seregei Európát meghóditák. Tudva van, hogy épen ellenkezőleg áll a dolog Francziaországban: most több illemérzet, több családi vonzalom, s a józan életmódra való erősebb hajlam létezik, mint a forradalmi időszakban. A franczia hadsereg, mely talán az első hadsereg volt Európában, bizonyos okokból nagyon aláhanyatlott, s ezért teljesen legyőzetett. De abból nem kell azt következtetnünk, mintha a francziák állandóan képtelenek lennének Európában magas állást tartani meg. Már pedig ez nem pusztán érdekes elmélkedési tárgy, hanem mindnyájunkra nézve a legnagyobb fontosságu dolog, hogy ne fogadtassanak el elsietett itéletek a Francziaország számára fentartott jövőbeli sorsot illetőleg. Az államférfi, a tőkepénzes, a kereskedő, sőt még a bölcsész és irodalmi egyén is nagy tévedésbe eshetik, ha elsietve fogadja el a hanyatlás elméletét. Francziaország hiányai kézzelfoghatók; még legalább is egy kevés gondolkodás szükséges annak emlékezetünkbe hozására, hogy az minő előnyökkel bir. Az most intézmények nélkül van; de utoljára is bárminő intézmények hiánya jobb lehet a rosz intézményeknél. Annak minden esetre hatalmában álland, a multnak minden lidércz-nyomásától megszabadulva választani meg saját kormányformáját. Az ügyek helyzete valóban szomoru, azonban azt egy államférfi férfiatlan rémülés nélkül szemlélheti. Oly kártérités kell fizetni, s oly hadiköltségekről kell gondoskodni, melyek hihetőleg évenkint mintegy 18 millió font st. kifizetését vonandják magok után; ezenkivül egy német megszállósereg fog az országban maradni, s az nagyrészben Francziaország által fog élelmeztetni. Kétségkivül az sulyos teher; s Francziaország adója számos évekre nyomasztó leend. Azonban semmi okunk sincs arról kételkedni, hogy a nemzet segélyforrásai e terheinek megfelelők lesznek. A kormányzatnak szinte minden ágában megtakaritás eszközölhető. Francziaország bizonyosan mindig erős sereget fog fönntartani; azonban a legutóbbi sereg erejéhez aránylag költséges volt; s az uj hederő költségei tetemesen kevesbittethetni fognak a jelen polgári zavargások megszüntével. A hajóhadra roppant összegek költtettek, az Angliával való megmérközhetés hiu reményében. A francziák, a tengereken tul egyetlen valóban fontos birtokuk sem levén, s visszaemlékezvén a német parton eszközlött legutóbbi hasztalan tüntetésekre; nehezen fognak több pénzt költeni pánczélos hajókra. Az is nagy nyeremény, hogy a császárság által előmozditott tékozlás már megszünt. Ne feledjük el, hogy Napoleon 17 évi uralma alatt a nemzeti adósság mintegy 350 millió fnt st.-el szaporodott; mely nagyobb összeg a legutóbbi háboru költségeinél, bármily magasra számitsuk is azokat. Semmi okunk sincs azt tenni föl, hogy ezen tékozlás megszünt volna, ellenkezőleg az folyvást növekvésben volt, ugy hogy 17 év mulva Francziaország hihetőleg nem fog többel tartozni, mint a mennyivel tartozott volna, ha a Bonapartisták egész szerencséjökkel uralkodtak volna. Tekintetbe kell vennünk a magán-személyek költségeinek ama nagy mérvét is, melyet a bukott császárság bátoritott föl, ugy hogy a kereskedői osztálynál, noha nagy nyeremények voltak, gyakran csak kevés vagyon lőn megtakaritva. Kevesbült kiadás mellett Francziaország pénzügyi helyzete, az első néhány év után bizonyosan gyorsan fog javulni. Annak természetes segélyforrásai roppant nagyok, s szerzett gazdasága nagyobb, mint az idegenek általánosan hiszik. Az tényleg egyedárusságot üz bizonyos terményekkel, miknek értéke folyvást növekszik a világ gazdaságával együtt, mint a minők: a bor, az izlési és fényüzési czikkek. Ily ország nem juthat tönkre egy év alatt, az csupán egy egész életkorra kiterjedő értelmi s erkölcsi elfajulás által sülyedhet el; ily elfajulás iránt pedig mi nem láthatunk elegendő bizonyitékokat.“

A polgárháboru Páris alatt.

Páris, máj. 19. reggeli 7 órakor. A versaillesiak ez éjjel megtámadták Montrouget. A foederáltak kénytelenek voltak segitséget venni magukhoz, mire a támadást visszaverték s állitólag több ágyut vettek el. A versaillesiaknak Vanves falu elleni támadása szintén visszaveretett. A foederáltak a — szerintök 6000 főnyi — versaillesi csapatokat elüzték Bois ne Boulogneből.

A versaillesiak tegnap a háromszinü zászlót kitüzték a Vanves-erődre. A commune hivatalos sürgönye

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

szerint a versaillesiak a Porte Muette előtti vi-árkokból elüzettek, s ez utóbbiak nagyrészben szétromboltattak.

A „Commune"-nek a Montmartre-en elhelyezett ütegei Becon várát a leghevesebben bombázzák. Neuillyben a parlamenti összpontositott hadcsapatok rohamait a foederáltak, Dombrowszky vezénylete alatt erélyesen visszaverték.

UJDONSÁGOK.

— **A képviselőház** uj ülésszaka a május 19-ki üléssel megkezdődvén, első alelnökké **Bittó István**, másod alelnökké **Perczel Béla**, jegyzőkké **Jámbor Pál, Széll Kálmán, Bujánovics, Parcsetics Sándor, Majláth István és Mihályi Péter**, háznagygyá **Kovács László** választattak. Továbbá megválasztatott a **napló-biráló-bizottság** és az **osztályok** is megalakultak.

— **A főrendiházban** szintén ugyanazon napon nyilt meg az országgyülés harmadik ülésszaka. A főrendiház tisztviselőit nem kelletvén ülésszakonként ujraválasztani, az eddigi jegyzők és a háznagy hivatalaikban megerősittettek. Csak a gr. Teleky Ede lemondásával megürült jegyzőhelyre választatott meg gr. Zichy Victor.

— **A horvát országgyülés** junius 1-ről julius 3-ára napoltatott el.

— **A lajthántuli birodalmi tanácsnak** ugy alsó- mint urakháza folyó hó 19-én megválasztotta a delegatio tagjait.

— **A delegatióba** megválasztattak, és pedig a képviselőház részéről: Bittó István, Széll Kálmán, Zsedényi Ede, Bujanovics Sándor, Ordódy Pál, Wahrman Mór, Zichy József, Királyi Pál, Trefort Ágoston, Kemény Gábor, Ormos Sándor, Paczolay János, Szögyény László, Ürményi Miksa, Kálnoky Pál, Vass Sámuel gr., Harkányi Frigyes, Hodossy Imre, Tury Sámuel, Zichy Nándor, Éber Nándor, Bömches Frigyes, Ciotta János, Barcsay Kálmán, Petrovay Ákos, Rudics József br., Falk Miksa, Pulszky Ferencz, Szeniczey Ödön, Lázár Mihály, Prileszky Tádé, Wodianer Albert, Szentpály Jenő, Földváry Miklós, Mihályi Péter, Bohus Zsigmond, Batagliarini Pál, Jancsó István, Pejacsevics László, Fodróczy Sándor. Póttagok: Barcsay Ákos, Hölgyészy Gyula, Szirmay Ödön, Térey Pál, Virkner Lajos, Halassy Gyula, Brogyányi Vincze, Stoll Károly, Vay Ádám, Horváth Péter. (Szélső baloldali képviselők közül 22-en kijelentették, hogy nem szavaznak a delegatusokra). A főrendiház részéről megválasztattak: gr. Majláth Antal, gr. Erdődy Sándor, gr. Szapáry Sándor, gr. Szechenyi Antal, gr. Zichy Ferencz, Haynald Lajos érsek, gr. Almásy György, gr. Andrássy Aladár, gr. Hunyady László, Maljevácz Péter, gr. Zichy Henrik, gr. Károlyi Lajos, br. Prónay Gábor, gr. Apponyi Albert, br. Miske Imre, br. Mikes János, gr. Szapáry Géza, br. Fiáth Ferencz, gr. Erdődy István, Pankovich József. Póttagok: Inkey Nándor, ifj. b. Vay Miklós, gr. Cigray Fülöp, gr. Szecsényi Pál, gr. Csáky Gyula. A delegatio első ülése Bécsben, hétfőn, f. hó 22-én tartatik. A magyar delegatio tagjait ő Felsége kedden fogadja.

— **Horváth Boldizsár** igazságügyminiszter helyébe Horváth Lajost, Berczel Bélát, majd Pauler Tivadart emlegetik. Mondják, hogy közelebb Olaszországba utazik. Annyi tény, hogy az Erlangerféle magyar földhitelintézet megalakulván ennek elnökévé választatott.

— **Festetics György gr.** az ő Felsége személye körüli miniszter, szintén lemondott, s helyére b. Wenkheim Béla neveztetett ki.

— **A „hivatalos statistikai közlemények"** 5-ik füzete egy vastag negyedrét kötetben megjelent. Tartalmát kizárólag Magyarország népiskoláinak részletes kimutatása képezi, megyénkint és az iskolák jelenlege szerint, a hivatalos adatokból nagy gonddal, fáradságosan s tanulságosan összeállitva. Az egészet Keleti Károly bevezetése előzi meg, mely az adatgyüjtés munkálatait részletezi. Az összes kimutatás szerint a tankötelés gyermekek száma Magyarországon és Erdélyben 6—12 év között 1.624,484, és pedig 836,316 fiu és 788,166 leány; — 13—15 év között a tankötelesek szám 673,793, és pedig 343,984 fiu és 329,809 leány. Főösszeg 2.284,741, de tényleg csak 1.152,115 nyert oktatást. Népiskola van Magyarországon és Erdélyben 13,798. Megjegyezzük, hogy néhány megyéből még hiányzanak az adatok, s igy e tekintetben a népszámlálási nagy munkától kell várnunk pontos kimutatást.

— **Az akadémia diszlakomája.** Egy 1848 előtti szokást elevenitett föl az ujonnan választott akadémiai elnökség a nagygyülést követő lakomával, a mi minden társadalmi téren szintugy beillik magyar, mint angol szokásnak. — A hol ünnepélyes, hol kedélyesen derült, hol tudományos czélzásu áldomások — szokás szerint egymást érték, csaknem minden pihenő nélkül. Az első elnök, másodelnök, az igazgató-tanács jelenvolt tagjai, s különösen a most választottak (Toldy és Horváth Mihály), s sok más egyesek rendre voltak a toastok tárgyai és szónokai. Felekezeti, tudományos és politikai pártkülönbség nélkül találkozott itt a magyar magyarral, holott a társaság és társalgás mindenek fölött magyar szellemtől volt egészen áthatva, az érdemes Frohner ur specificus franczia iránya ellenére. Az emlitett ritka tünemény maga is eléggé dicséri a lakoma szerzőjét, az első elnök urat; — mert ki kell emelnünk, hogy a lakoma nem autonomicus, hanem önkényszerü elnöki uton jött létre, a nélkül azonban, hogy az akadémiai választottak óvást tettek volna ellene.

— **A baloldali kör** május 19-ki értekezletén a küszöbön álló megyerendezés kérdésében abban állapodott meg, hogy a baloldal tagjai foglalják el a virilis szavazatok alapján elfoglalható helyeket, s a hivatalokat ne csak vállalják el, hanem azokat elnyerni is igyekezzenek.

— **Alólirottak** több oldalról figyelmeztetve levén a romániai missio-ügy barátai által, miszerint a ploesti magyar egyház javára felajánlott **„Grey Johanna" történelmi münek előfizetési idejét meghosszabitani** nem lenne czélszerütlen, mert ez által ezen külföldi egyház ügye annál szélesebb körben karoltatnék fel. E hazafias figyelmeztetésnek engedve, bátrak vagyunk ujolag felhivni ez ügy barátait, miszerint az előfizetést hazánkban 1 forintjával, Rumániában pedig 4 frankkal **folyó év julius végéig megujitjuk.** Esedezve zörgetünk tehát ezen egyház hazafias felkarolása érdekében s kérjük az előfizetési iveket a nevezett időig az „Erdélyi Protestáns Közlöny" szerkesztőjéhez Kolozsvárra beküldeni, hol az előfizetők nevei közzé fognak tétetni. Mutassuk meg azért, hogy a felekezetiesség szük korlátain tul emelkedve, önmagunkért áldozatot hozni képesek vagyunk; mert csak igy menthetjük meg a jövőben, e mindnyájunkat oly közelről érdeklő ügynél is azt, a mi reánk nézve még el nem veszett. Romania, Ploest 1871. május 14. Csomafáy Dénes, kiadó. Vincze Dániel, lelkész.

— **A magyar kir. pénzverdéknek** 1870-ben végbevitt pénzitéséről a hivatalos lap kimutatást közöl, mely szerint ezüst pénz veretett összesen 34.848,134 darab 4.615,308 frt 20 kr értékben. Ebből egy forintos 1.821,609 db.; 20 kros 11.304,948 darab, 2.260,989 frt 60 kr értékben. 10 kros 23.543,186 db 2.354,318 frt 60 kr értékben. Aranypénz veretett összesen 371,602 darab 2.246,106 frt 45 kr értékben. Ebből egyes arany 4 frt 80 krval 70,999 db.; 20 frankos arany 8 frt 10 krjával 171,198 darab; 10 frankos arany 4 frt 5 krval 229,405 darab.

— **Xántus János** meghivta a sajtó képviselőit a muzeumba, hogy személyesen megmutassa nekik azon nagybecsü ethnographiai gyüjteményt, melyet magával hozott Keletázsiából. Az előre halottak után igen sokat vártunk e gyüjteménytől — irja egyik tudósító — de meg kell vallanunk, hogy mindenkinek meghaladta várakozását az, a mit látott. Az ipar, tudomány, müvészet, minfenféle müszer, fegyver, gazdasági szerek, anyagok stb. oly roppant bősége és választéka találtató itt, hogy az embernek feje szédül bele, mire végig nézte.

— **Magyarország New-Yorkban.** Hazánk fiainak külön magyar olvasókörük van Amerika e világvárosában. Ez, — irja egy ott tartózkodó hazánkfia — kedves gyülhelye a magyaroknak, kivált a fiatalabb részek. Gyülést minden hó első szerdáján, összejövetelt hetenkint háromszor tart. Néha zeneszó is hangzik helyiségeiben, s a tagok, kik vasárnaponkint nejeikkel együtt jelennek meg, olykor — mint p. az edei husvét napján — tánczra is kerekednek. Elnök: a jó „Greszák bácsi" (igy hivják), ausztraliai aranyásó, kinek naplójegyzeteiből Jókai egy beszélyt irt; alelnök Heilprinn Mihály, a forradalom alatt Szemere miniszteriumának fogalmazója, most a „The Nation" egyik főmunkatársa. A tagok ez idő szerint egy betegsegélyzőegylet alapitását tervelik. — Alig hihető, de igaz, hogy New-Yorkban magyar ballet is van. Az ottani Globe-szinház deszkáin ugyanis Királyfy testvérek jó sikerrel adják elő a „The pearl of Tokaj" (Tokaj gyöngye) czimü balletet. A tánczosok aranysujtásos magyar ruhában, a tánczosnők nemzeti szinü öltönyben jelennek meg. Táncz és zene teljesen magyar, s Erkel „Hunyadi-induló"-ja többször előfordul. A főszemélyek egy szerelmes pár, kik sok viszontagság után mégis egyesülnek, miután a katonának vitt ifjut nagybátyja kiváltja. A kiállitás diszes, s a záradékot a „Great hungarien revel"-t mindig megujrázzák.

↔ **Feltünő enthusiasmus.** A mult szombaton „Drahomira" előadása alatt Némethi Irma müvészi játéka a zártszék első sorában egy fiatal nőt annyira fellelkesitett, hogy a közönség kedélyes mulatságára a müvésznő mozdulatait és arczjátékait utánozta. Mondják, hogy e nő kedélybeteg.

— **Fogarasból** egy igen szomoru esetről veszünk megbizható tudósitást. Az ott állomásozó Sándor ezredtől egy pár heves vitéz ugyan is május 1-én estve egyik legjobb reményü őrmesterüket a galaczi fedett hidon dorongokkal agyonverte.

↔ **Egy kis tréfa.** A „K." azt a tréfát csinálta közelebbről a városi közügyészről, hogy ő hivatali helyiségét a városnak bérbeadta (a városi képv. testület megköszöni e bókot), hanem csakhamar átlátta, hogy ez a valami tréfának rosszabb, mint baklövésnek, a következő számban dementirozta.

Szinház, müvészet. Némethy Irma k. a. f. hó 18-án kezdte meg vendégszereplését „Stuart Máriával. Szándékosan vártuk be a t. vendég második fellépését, részint mert Stuart-ját már ismerjük, részint pedig egy fellépés után nem akartunk itélni, jóllehet már ezen egyből is határozottan felismerhető volt azon nagy haladás, melyet utolsó ittléte óta tett. Némethy Irma azon két év alatt is, melyben szinpadunkon az első szinésznő helyét tölté be köztetszésben részesült. Második föllépte f. hó 20-án „Drahomira" a „pogány cseh királyné" volt. E szerep megelőző személyesitői nem igen alapiták meg annak hitelét, a t. vendég azonban mégis érvényt tudott annak szerezni. De Némethy Irma k. a. nem csak eljátszta a különösön fárasztó szerepet, hanem valamint „Stuart Mária"-ban, ugy „Drahomira"-ban is kitünő hatással müködött és sok tapsot aratott a fellelkesült közönség részéről. A t. kisasszony a természet minden adományával bővelkedik, mely megkivántatik arra, hogy valaki jeles szinmüvésznővé lehessen: Kellemes külseje, hatalmas hangja s a müvészi hév, melyel bir, a hősi szakma kiváló képviselőjévé teszik; értékesitni is tudja külsője előnyeit, terjedelmes s gyakorlat által kellő kép kisimitott hangjával tud bánni, azt tetszése szerint hajlitani, szabatosan hangsulyozni, szépen szavalni. Mozdulatai plasztikaiak, s a hősiesség mellett nőiesek is, a mi nem minden hősnő tulajdona. Felfogása helyes, ki tudja emelni a szerep fénypontjait, s az egyes részletekből müvészi egészet alkot. Szóval a t. k. a. nagyobb szabásu müvésznők sorába tartozik, s e két föllépése által is kétségtelenné tette azt, hogy jelenleg csak ő képes a hősnői szerepkört a pesti nemz. szinpadon betölteni, hova f. évi augusztól 15-től kezdve már szerződve is van. Tegnap „Ronow Ágnes"-t láttuk tőle Dobsa V. Lászlójában. A mily erőteljesen ecsetelte az előbbiekben a nagy szeuvedélyeket, nagyravágyást, boszut, vakbuzgóságot sat. ép oly gyöngéden szólt itt az önfeláldozó szerelem hangján, általában mindháromszor jól eltalálta a hangulatot s müvészien szinezett. Kivánesiak vagyunk „Lady Machbet"-jére, de reméljük, hogy ismert sokoldalusága bizonyitékául valamely kitünőbb társalgási müszerepben is föllépend.

Távirati tudósitás a bécsi börzéről.

Máj. 20-ról: 5% Metaliques 59.30. 5% Nemzeti kölcsön 68.85. 1860-diki államkölcsön 97.25. Bankrészvények 767. Hitelrészvények 278.30. London 125.05 Ezüst 122.75. Cs. kir. arany 5.91 5/10. Napoleondor 9.93.

Földtehermentesitési kötvények: Magyar 79.70. Temesi 77.75. Erdélyi 75.—. Horv.-Slavon 84.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

Nyilttér.

(168) 1—30

Titkos betegségeket
és
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt)
gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker biztositása mellett

HANDLER MÓR
orvos- és sebésztudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutcza 13. szám I-ső emelet 14 sz.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Hivatalos.

2252/453. (165) 2—3

Pályázat.

A vizaknai m. kir. sóbányahivatalnál betöltendő az 1-ső mázsatiszti állomás, melylyel a XI. rangfokozat, évi 600 frt fizetés, szabad lakás, vagy ennek hiányában 15% lakpénz, 12 bécsi öl tüzifa-járandóság, és biztositékul a fizetés 2/3-nak megfelelő összeg letételének kötelezettsége van egybekötve.

Pályázók szolgálati és minősitvényi kimutatással felszerelt folyamodványukat a szer- és sóraktári kezelés és számadásban, valamint a magyar fogalmazásban jártasságuk bebizonyitása mellett, négy hét alatt, alólirt bányaigazgatósághoz, előljáróságuk utján, nyujtsák be.

Kolozsvártt, 1871 május 7-én.

A m. k. bányaigazgatóság.

122—1871. eln. (169) 1—3

Hirdetmény.

Aranyosszék állandó képviselő bizottmányának 1871. évi II. évnegyedes rendes gyülése jelen május hó 31-én d. e. 10 órán kezdve fog megtartatni; tárgyai leendenek szentesitett törvények kihirdetése, szomszéd törvényhatósági megtalálások tárgyalása és kebli ügyek elintézése. Abbani részvételre a képviselő állandó bizottmány tagjai hirlapilag is meghivatnak.

Felvinczen, 1871. évi május hó 16-án.

Aranyosszék főkirálybirája.
Béldi Gergely.

Nem hivatalos.

(18) 51—70

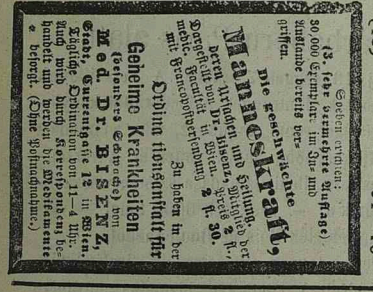

(140) Van szerencsénk tudatni, miszerint f. év 7—*

április 24-kén a csucsai piaczon

Karvázy József és Gyula

czég alatt egy

szállitmány-, bizomány- és termény-üzletet nyitottunk.

Fennjegyzett czég elvállal:

1. Mindenféle szállitásokat a Szilágyságba és onnan bármely irányba.
2. Nagyobb szállitmányoknál egyezményre lép és a dijt a legjutányosabbra szabja,
3. Előlegez jószág- és terményre csekély dij mellett.
4. Bevesz és elad bizományként vagy készpénz ellen minden termény és áruczikkeket.

Pontos szolgálat biztositttatik.

Galéne-befőcskendezés.

Gyógyit fájdalom nélkül 3 nap alatt minden húgycső-kifolyást, ugy most keletkezőt, valamint kifejlettet és egészen idültet.

Központi főraktár az osztrák-magyar birodalom számára:
Maager Vilmos. Bécs.
Bäckerstrasse 12. sz.

Egy üveg ára használati utasitás mellett 3 frt. 70 kr.

Kapható **Pesten: TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál.

(167) 1—24

(10) 40—50

A fogak fönntartása és tisztitására legjobb az
ANATHERIN-SZÁJVIZ,
ára 40 kr.,
mely jósága miatt 15 évi szabadalommal volt kitüntetve.

Bécsben **Spitzmüller Károly** gyógyszertárában „zum rothen Krebs" am hohen Markt.

Kolozsvártt: Csapó Sándor urnál.

ROTHSCHILD és TÁRSA
Bécsben, Opernring 21 sz.

1871 junius 1-én

az 1839-ki államsorsjegyek huzása.

Nyeremények: frt. } **300.000, 280.000, 220.000, 75.000, 60.000, 50.000, 30.000, 25.000, 2000 sat. sat.**

E sorsjegyeknek még csak hat huzása lesz,

s hogy **csekély betétellel mindenki** résztvehessen, **bélyegezett mind a hat huzásra érvényes 20-ad részletjegyeket** (147) 7—10

darabonként 10 ftjával

adunk ki, **minden további utánfizetés nélkül.** Mihelyt egy részletjegy sorozata ki fog huzatni, azt kivánságra **14 forinton** visszavásároljuk, a mi által minden darabra **4 forint bizonyos nyereség van biztositva** (20 darabnál 80 forint), tehát csak **nyereség, soha** veszteség nem lehet. Darabjáért 10 frt. készpénzben vagy postai utalvány által beküldése mellett (10 darb. 95 frt. 20 drb. 185 frt.) e részletjegyek azonnal megküldetnek.

Játéktervek és nyeremény-lajstromok ingyen.

ROTHSCHILD és TÁRSA
Bécs, Opernring 21 sz.

(21) 23—*

A kolozsvári

hitelbank és zálogkölcsön társulat

1. leszámitol váltókat, utalványokat, kihuzott sorsjegyeket és kereskedelmi kötvényeket;
2. vesz és elad földtehermentesitési kötvényeket, részvényeket, magán kötvényeket és más értékpapirokat saját és idegen rovásra;
3. béhajt váltókat és évi járulékok, kamatok, osztalékok, szelvények, utalványok és más czimen levő követeléseket; kiveszi a pénztárból az utalványozott földtehermentesitési kötvényeket;
4. elfogad örzeményképpen mindennemü értékpapirokat és értéktárgyakat;
5. elfogad folyó számlára pénzeket, váltókat és értékpapirokat, a melyekről utalványok utján lehet rendelkezni;
6. átvesz pénzeket, a melyekről kamatozó, felmondási határidőhöz kötött s hátiratilag forgatható pénztárjegyeket ad ki; az ilynemü pénztárjegyek legkisebb értéke 100 frt;
7. a zálogkölcsön-üzletben kölcsönöket ad a) mindennemü ingóságra, b) drágaságra; ékszerekre s arany- és ezüstnemüekre; c) értékpapirokra, azaz mindennemü államkötvényekre és iparvállalati részvényre.

Ny. Gámán János örököseinél Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.